

« Programma van het Stadsbeleid via de ontwikkeling van de wijken »

« Heraanleg van het Pannenhuisplein »

16.05.2017

INHOUDSTAFEL

DIAGNOSE	3
1. Jette en haar inwoners	4
2. Bevolking	7
2.1. Evolutie en verloop van de bevolking	7
2.2. Structuur volgens leeftijd en geslacht	8
2.3. Nationaliteiten	10
2.4. Gezinnen	11
2.5. Fiscale inkomens	12
3. Huisvesting	14
3.1. Kenmerken van het woningbestand	14
3.2. Socialewoningenbestand	16
3.3. Huur- en vastgoedprijzen	17
4. Jonge kinderen	17
4.1. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar	17
4.2. Kinderopvang : dekkingsgraad en toegankelijkheid	17
5. Onderwijs.....	18
5.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar	18
5.2. Onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm	18
5.3. Schoolachterstand	18
6. Arbeidsmarkt	18
6.1. Socio-economische situatie van de bevolking	18
6.2. Activiteits-, arbeids- en werkloosheidsgraag	19
6.3. Profiel van de niet-werkenden werkzoekenden	19

6.4. Deeltijdse werknemers	19
7. Economische activiteit	19
7.1. Binnenlandse werkgelegenheid.....	19
7.2. Ondernemingen.....	20
7.3. Evolutie 2006-2013	20
8. Inkomens	20
8.1. Personen die leven van een uitkering.....	20
8.2. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV).....	21
9. Gemeentelijke financiën	21
9.1. Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën	21
9.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven	22
9.3. Investerings	22
10. Gezondheid.....	22
10.1. Gezondheid van de pasgeborenen	22
10.2. Algemene gezondheidstoestand	23
11. Openbare ruimte en mobiliteit.....	24
12. Duurzame wijkcontract	27
13. Reeds uitgevoerde acties	30
14. Conclusie.....	38

DIAGNOSE

1. JETTE EN HAAR INWONERS

De Gemeente Jette (5 km² of 504 hectaren , hetzij 3 % van het gewestelijk grondgebied) ligt in het noordwesten van het Brussels Gewest. Ze maakt deel uit van de tweede stedelijke kroon (wijken die het meest aan de rand van de stad gelegen zijn) en grenst :

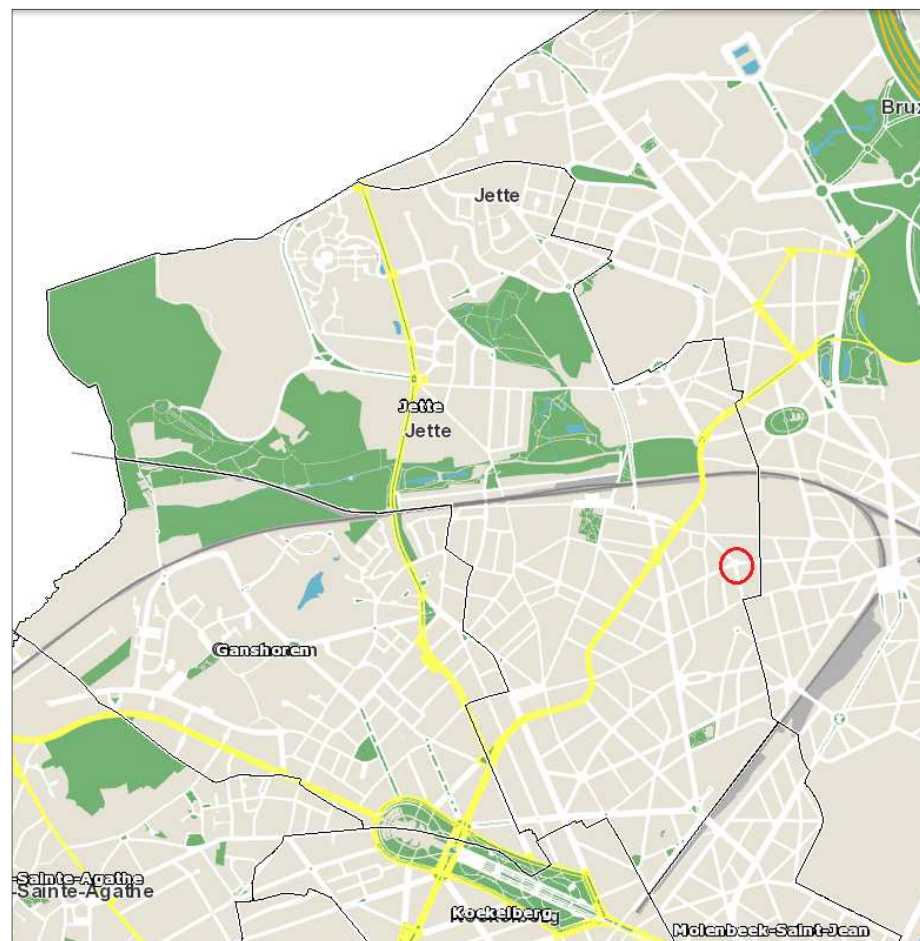
- in het oosten aan de Stad Brussel (Laken)
- in het zuiden aan Koekelberg en Sint-Jans-Molenbeek
- in het zuidwesten aan Ganshoren
- in het westen aan Asse (Vlaams Gewest)
- en in het noorden aan Wemmel (Vlaams Gewest).

Op landschappelijk en stedenbouwkundig gebied kan de gemeente in twee entiteiten onderverdeeld worden :

- het zuidelijke deel van Jette, het oudste deel, dat in het meest zuidelijke punt grenst aan de Basiliek van Koekelberg;
- en het noordelijke deel dat grenst aan de Heizelvlakte, het vrij groene gedeelte maar dat recentelijk sterk verstedelijkt is door de aanwezigheid van een universitaire campus enerzijds maar vooral door de bouw van een nieuwe wijk in de onmiddellijke omgeving.

De spoorlijn (Brussel-Gent via Bockstael en Brussel-Dendermonde) vormt een duidelijke scheiding tussen beide delen in het stedelijk weefsel.

In de gemeente ligt een omvangrijke multifunctionele site (de universiteitscampus UZ Brussel) alsook verschillende grote groene ruimtes (waaronder het Koning Boudewijnpark, het Dielegembos, het Laarbeekbos, het Jeugdпарк). Ze vormen een groene corridor die de gemeente doorkruist van west naar oost in het noordelijke deel van de gemeente, langs de Molenbeek.

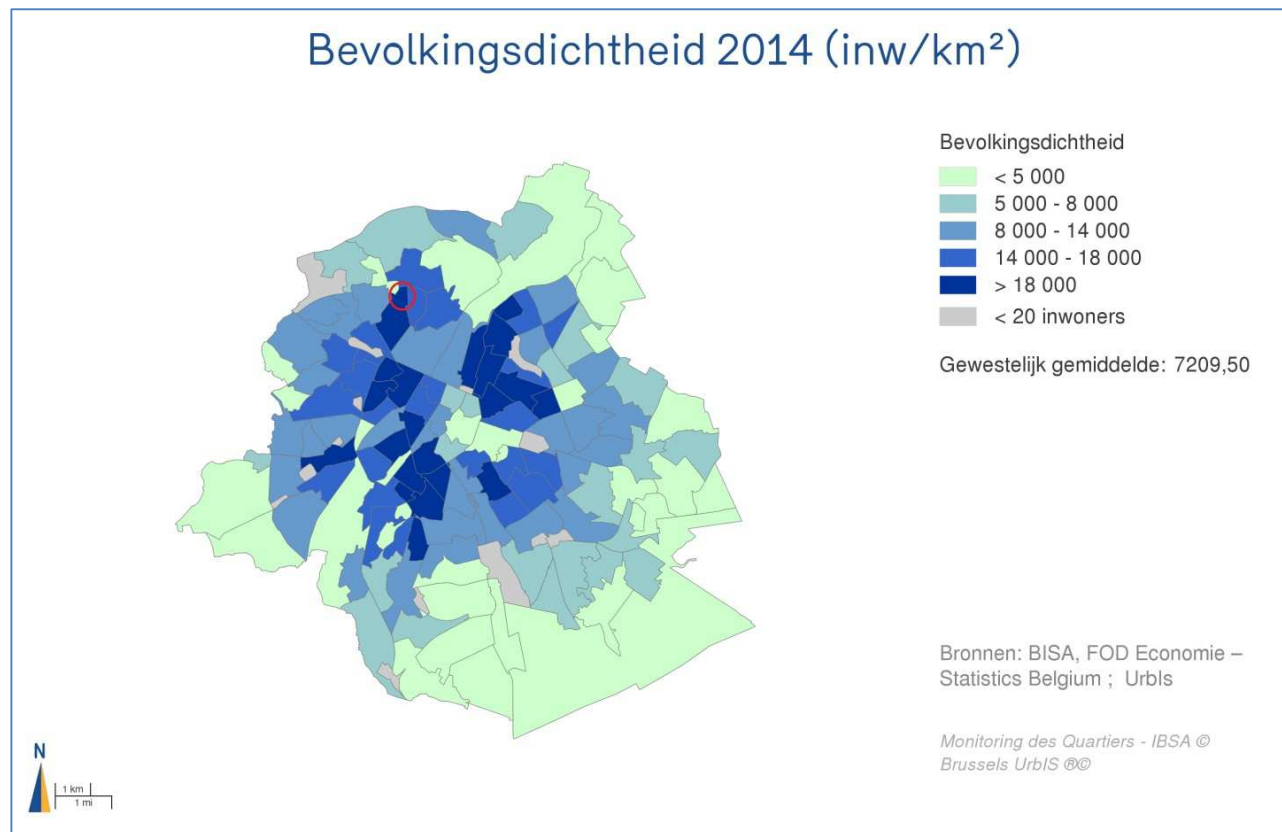
Dit gebied dat een belangrijke ecologische waarde heeft, maakt deel uit van het groene en blauwe netwerk van het Gewest. Een gedeelte ervan is geklasseerd als zone Natura 2000.

Het zuidelijke deel van de gemeente was na de aanleg van de spoorlijn de eerste zone die geleidelijk aan verstedelijkte, rondom de historische dorpskern gevormd door de voormalige parochiekerk Sint-Pieters en het Koningin Astridplein (ook Spiegelplein genaamd).

De verstedelijking van dit gedeelte van de gemeente werd vooral gekenmerkt door herenhuizen en arbeiderswoningen, maar werd verder gezet door de bouw van eengezinswoningen en kleine opbrengstgebouwen. In deze zuidelijke wijken woont de grote meerderheid van de bevolking van de gemeente.

Het noordelijke deel van de gemeente, met uitzondering van het gebied gelegen tussen het Brugmannziekenhuis en het Oude Afspanningsplein, heeft lang haar landelijk karakter bewaard. Het stedelijk weefsel is er tot op vandaag minder compact dan in het zuiden van de gemeente.

Pas vanaf de jaren 50 verstedelijkte dit deel van de gemeente, met de bouw van meergezinswoningen bestaande uit verschillende verdiepingen. Deze evolutie werd eveneens gekenmerkt door de oprichting van de nieuwe wijk « Tuinen van Jette », in de onmiddellijke buurt van de ring, tussen het Universitair Ziekenhuis Brussel (UZ Brussel) en de Tentoonstellingslaan.

De gemeente heeft haar bevolkingsaantal aanzienlijk zien toenemen de laatste jaren, zoals blijkt uit de onderstaande tabel (bron : Wijkmonitoring – 2016) :

Code	Gebied	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2006	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2008	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2010	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2012	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/	/	/
	Totaal BHG	1018804	1048491	1089538	1138854	1163486
	Gewestelijk gemiddelde	-	-	-	-	-
21010	Jette	42981	44601	46818	48805	50237

Van 2006 tot 2014 schommelde de gewestelijke bevolkingsgroei rond de 14,2% terwijl dezelfde groei voor de gemeente Jette 16,9% bedroeg en dus hoger lag dan het gewestelijk gemiddelde. Deze toename wordt enerzijds verklaard door de ontwikkeling van sommige wijken (zie hierboven) maar eveneens door de vele verbouwingen van eengezinswoningen tot verschillende aparte wooneenheden en de herbestemming van voormalige industrie –en handelsgebouwen.

De bevolkingstoename stopte niet na 2014 daar het aantal bewoners steeg tot 50.724 in 2015 en tot 51.204 in 2016. In 2016 stemt dit overeen met 4,32% van de totale bevolking van het Brussels Gewest. Deze tendens zal zich ook verder zetten in de komende jaren zoals blijkt uit de evolutie voorspeld door het BISA voor de jaren 2016 tot 2025 :

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jette	51.204	52.022	52.875	53.436	54.035	54.762	55.341	56.034	56.662	57.322

Deze groeivoorspelling plaatst de gemeente dan ook op de 3de plaats wanneer deze wordt vergeleken met de andere gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2. BEVOLKING

2.1. Evolutie en verloop van de bevolking

In 2014 nam het bevolkingsaantal van Jette in dezelfde mate toe als de bevolking van het Gewest (1 %). De evolutie van de bevolking is het resultaat van de combinatie van drie factoren: het natuurlijk saldo, het intern migratiesaldo en het internationaal migratiesaldo.

2-2 Loop van de bevolking				
	Jette		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten (2014)	796	15,8 ‰	18.514	15,8 ‰
Sterfgevallen (2014)	466	9,2 ‰	9.032	7,7 ‰
Natuurlijk saldo (2014)	330	6,5 ‰	9.482	8,1 ‰
Migraties				
Intern migratiesaldo (2014)	-219	-4,3 ‰	-13.420	-11,5 ‰
Internationaal migratiesaldo (2014)	412	8,2 ‰	16.106	13,8 ‰
Totale aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei (2014)	487	1,0 %	11.687	1,0 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (2005-2014)		1,8 %		1,6 %
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium Noot: De statistische aanpassing bevat alle laatlijdig geregistreerde veranderingen (na 1 maart van het volgende jaar).				

Het **natuurlijk saldo** (het aantal geboorten verminderd met het aantal sterfgevallen) in verhouding tot de bevolking, is positief in Jette (6,5 ‰) maar ligt wel lager dan het overeenkomstige cijfer voor het Gewest (8,1 (8,1 ‰), omdat het bruto sterftecijfer hoger ligt in Jette in vergelijking met dat van het Gewest (respectievelijk 9,2 ‰ en 7,7 ‰). Dit wordt grotendeels verklaard door het hoger aantal ouderen in de gemeente. Het geboortecijfer is in Jette gelijk aan dat van het Gewest (15,8 ‰).

Net als in de meeste Brusselse gemeenten, met uitzondering van de vijf welstellende gemeenten, is het **intern migratiesaldo** negatief in Jette, omdat het aantal personen dat vanuit een andere gemeente in België naar Jette migreert (4259) lager ligt dan het aantal personen dat Jette verlaat voor een andere Belgische gemeente (4478). Voor het hele Brussels Gewest is dit intern migratiesaldo in verhouding tot de bevolking echter nog een stuk negatiever (-11,5 ‰) dan in Jette (-4,3 ‰).

Het **internationaal migratiesaldo** is positief, net zoals in de overgrote meerderheid van alle Brusselse gemeenten: het aantal mensen dat vanuit het buitenland in Jette komt wonen (1 169) ligt hoger dan het aantal personen dat de gemeente verlaat om zich in het buitenland te vestigen (757). Dit saldo ligt in verhouding tot de bevolking weliswaar lager in Jette dan op het gewestelijk niveau.

2.2. Structuur volgens leeftijd en geslacht

Het gedeelte van het gemeentelijk grondgebied gelegen in de Zone voor Stedelijke Herwaardering (ZSH 2016) maakt deel uit van de statistische wijk n° 71-Woeste.

Code	Gebied	Totale bevolking (Aantal inwoners) 2014	Aantal 0-17 jarigen 2014	Aantal 18-64 jarigen 2014	Aantal 65 jaar en ouder 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/	/
	Totaal BHG	1163486	264516	744442	154528
	Gewestelijk gemiddelde	-	-	-	-
71	Woeste	18898	4957	11484	2457

Het aandeel 0-17 jarigen van de totale bevolking van de bestudeerde zone (26,2 %) lag in 2014 boven het gewestelijk gemiddelde (22,7 %).

Men stelt een omgekeerde tendens vast voor het aandeel van de 18-64 jarigen : 60,8 % voor de wijk tegen 64,0 % voor het gewestelijke gemiddelde. Er is ook een omgekeerde tendens zichtbaar, weliswaar in mindere mate, voor de 65-jarigen en ouder, met 13,0 % voor de wijk tegen 13,3 % voor het gewestelijk gemiddelde.

De hierboven vermelde tendenzen worden bevestigd voor de vrouwelijke bevolking.

De 0-17 jarigen vormen 11,1 % van de totale bevolking van het Gewest en 13,2 % voor de bevolking van de wijk.

De 18-64 jarigen vormen 32,2 % van de totale bevolking van het Gewest en 31,5 % voor de bevolking van de wijk.

Men stelt een omgekeerde tendens vast voor de 65-jarigen en ouder. Zij vormen inderdaad 8,0% van de totale bevolking van het Gewest tegen 8,4 % voor de bevolking van de wijk.

Code	Gebied	Aantal vrouwen 0-17 jarigen (aantal) 2014	Aantal vrouwen 18-64 jarigen (aantal) 2014	Aantal vrouwen 65 jaar en ouder (aantal) 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/
	Totaal BHG	129150	374611	93095
	Gewestelijk gemiddelde	-	-	-
71	Woeste	2502	5947	1595

Code	Gebied	Aantal mannen 0-17 jarigen (aantal) 2014	Aantal mannen 18-64 jarigen (aantal) 2014	Aantal mannen 65 jaar en ouder (aantal) 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/
	Totaal BHG	135366	369831	61433
	Gewestelijk gemiddelde	-	-	-
71	Woeste	2455	5537	862

De voormelde tendenzen worden bevestigd voor de mannelijke bevolking.

De 0-17 jarigen vormen 11,6 % van de totale bevolking van het Gewest en 13,0 % van de bevolking van de wijk.

De 18-64 jarigen vormen 31,8 % van de totale bevolking van het Gewest en 29,3 % van de bevolking van de wijk. De 65-jarigen en ouder vormen 5,3 % van de totale bevolking van het Gewest voor 4,6 % van de bevolking van de wijk.

Als al deze evoluties van de verschillende leeftijdsgroepen bevestigd worden tussen 2015 en 2025, dan zal men eerder evolueren naar een verjonging van de bevolking in de bestudeerde wijk zoals het moet blijken uit de voormelde tabellen afkomstig van het Cahier van het BISA van oktober 2016 – Brusselse gemeentelijke bevolkingsprojecties 2015-2025.

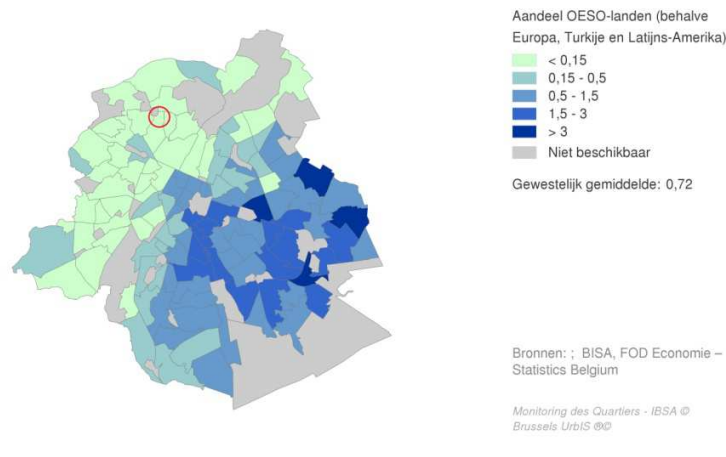
Evolutie tabellen per leeftijdsgroep :

Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2015	2015-2020		2020	2020-2025		2025
0-2 jaar	53 834	2 402	4 %	56 236	2 624	5 %	58 860
3-5 jaar	51 249	-431	-1 %	50 818	3 932	8 %	54 750
6-11 jaar	88 051	8 094	9 %	96 145	-466	-0,5 %	95 679
12-17 jaar	74 788	8 163	11 %	82 951	7 533	9 %	90 484
18-29 jaar	203 115	7 999	4 %	211 114	4 879	2 %	215 993
30-44 jaar	285 893	10 170	4 %	296 063	1 447	0 %	297 510
45-64 jaar	262 907	17 685	7 %	280 592	13 038	5 %	293 630
65-79 jaar	104 788	7 020	7 %	111 808	9 746	9 %	121 554
80 jaar en +	50 548	-1 542	-3 %	49 006	-908	-2 %	48 098
Totaal	1 175 173	59 563	5 %	1 234 736	41 819	3 %	1 276 555

Jette	2015	2015-2020		2020	2020-2025		2025
0-2 jaar	2 406	266	11 %	2 672	259	10 %	2 931
3-5 jaar	2 328	128	5 %	2 456	367	15 %	2 823
6-11 jaar	4 061	354	9 %	4 415	322	7 %	4 737
12-17 jaar	3 218	511	16 %	3 729	468	13 %	4 197
18-29 jaar	7 856	664	8 %	8 520	396	5 %	8 916
30-44 jaar	11 676	385	3 %	12 061	413	3 %	12 474
45-64 jaar	11 408	915	8 %	12 323	623	5 %	12 946
65-79 jaar	5 101	221	4 %	5 322	488	9 %	5 810
80 jaar en +	2 670	-133	-5 %	2 537	-48	-2 %	2 489
Totaal	50 724	3 311	7 %	54 035	3 287	6 %	57 322

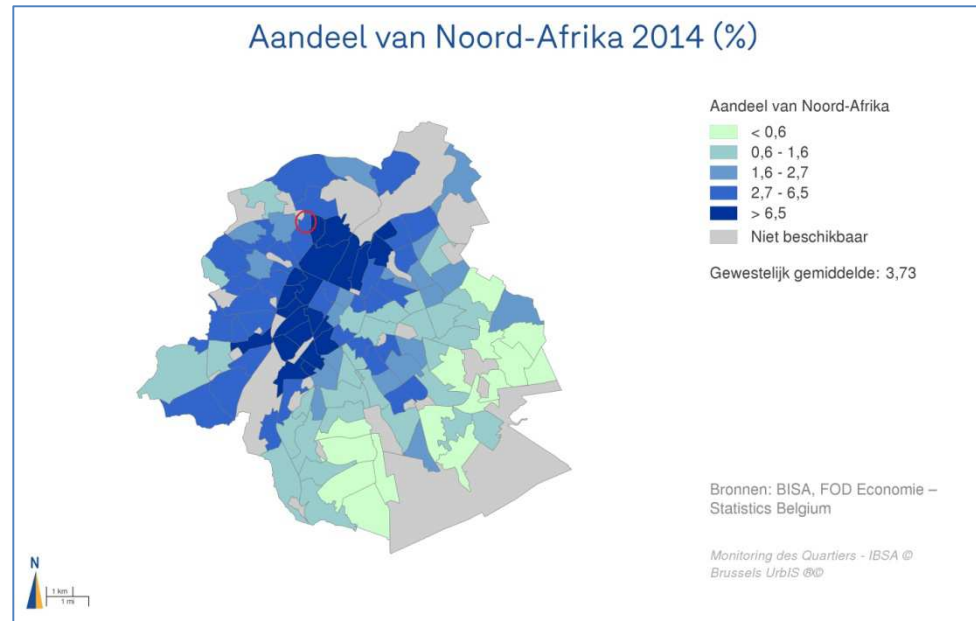
2.3. Nationaliteiten

Aandeel OESO-landen (behalve Europa, Turkije en Latijns-Amerika) 2014 (%)

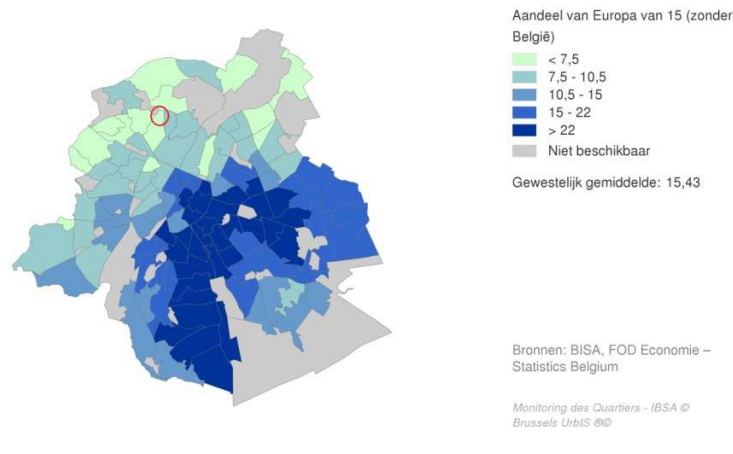

Deze groep « OESE-landen, buiten Europa, Turkije en Latijns-Amerika » verzamelt de burgers die ondermeer afkomstig zijn van de Verenigde Staten, Japan, Zwitserland, Noorwegen,... De meerderheid van deze personen woont in Brussel in het kader van hun internationale functies.

Aandeel van Noord-Afrika 2014 (%)

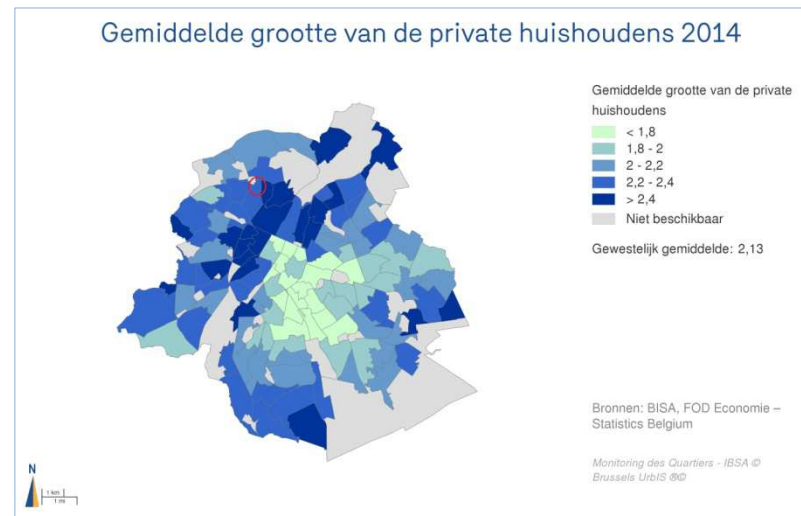

Aandeel van Europa van 15 (zonder België) 2014 (%)

Een eenvoudige blik op deze drie kaarten toont de sociaaleconomische dualiteit die zich voordoet. Op het vlak van de nationaliteiten bestaat er een duidelijke onderscheiding tussen het zuidoostelijk kwadrant van het Brussels Gewest, met de vestiging van een internationale elite met een groot economisch vermogen, en het noordwestelijk gebied (waarvan de gemeente Jette deel uitmaakt) met de immigratie van personen met een gering economisch vermogen.

2.4. Gezinnen

Code	Gebied	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2001	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2011	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	2,10	2,29	2,38
	Totaal BHG	-	-	-
	Gewestelijk gemiddelde	2,01	2,09	2,13
71	Woeste	2,10	2,29	2,38

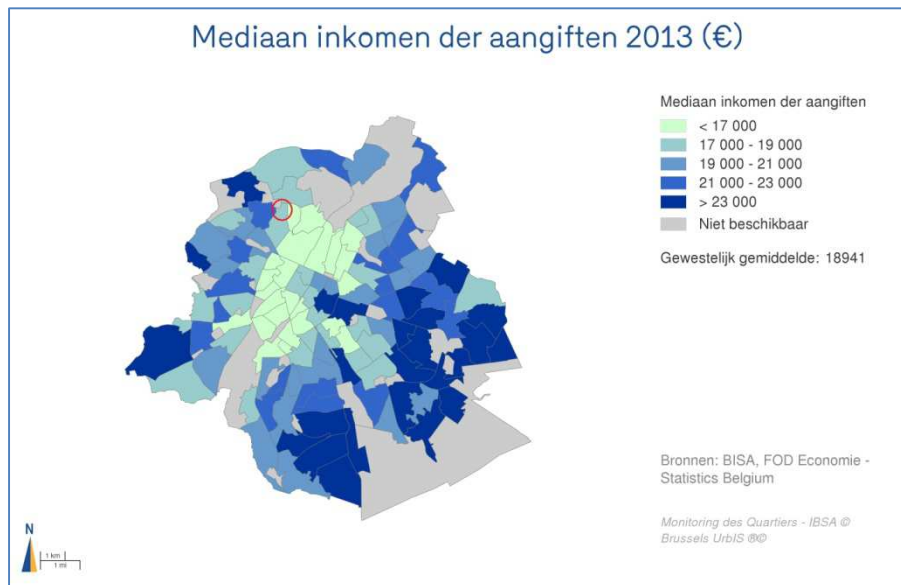
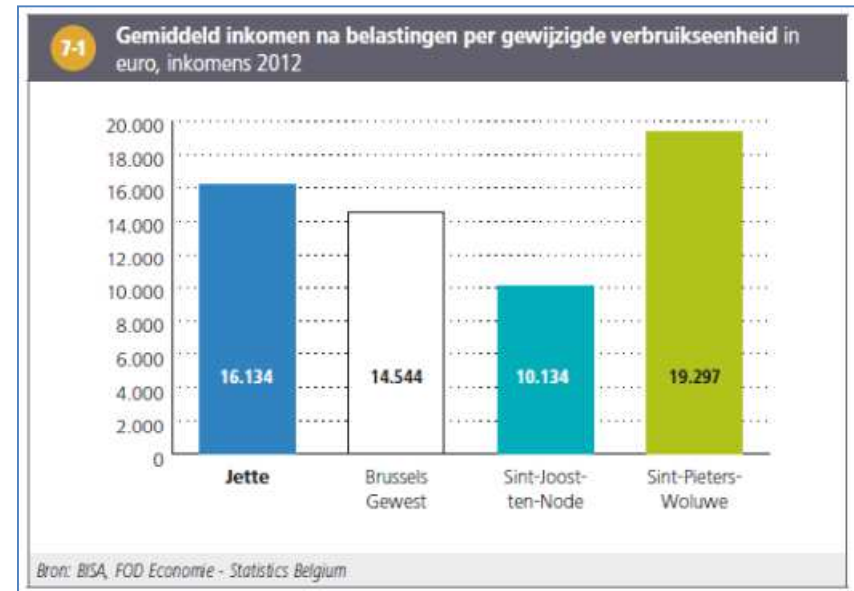
Code	Gebied	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2001	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2011	Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2014
	Gemiddelde getoonde gebieden	2,08	2,21	2,28
	Totaal BHG	-	-	-
	Gewestelijk gemiddelde	2,01	2,09	2,13
21010	Jette	2,08	2,21	2,28

Het gebied telde in 2001 een gemiddelde van 2,10 personen per gezin en bleef groeien tot 2,38 personen per gezin 2014. Dit cijfer ligt al hoger dan het gewestelijk gemiddelde in 2001 en het gemeentelijk gemiddelde. Dit verschil is sindsdien blijven groeien alsook, maar in mindere mate tussen het betrokken gebied en de gemeente.

2.5. Fiscale inkomens

Op basis van de fiscale statistieken en rekening houdend met de samenstelling van de gezinnen, bedraagt het gemiddeld inkomen in Jette 16.134 € voor het jaar 2012, hetzij 11 % boven het gewestelijk gemiddelde. In het Brussels Gewest is het gemiddeld inkomen het laagste in de gemeente Sint-Joost-ten-Node en het hoogste in Sint-Pieters-Woluwe.

Dit gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid (GVE) is de indicator die het mogelijk maakt om de gemiddelde levensstandaard van de bevolking te benaderen, door rekening te houden met de structuur van deze bevolking, zowel volgens de leeftijd als volgens de samenstelling van de gezinnen.

Jette is een gemeente met voornamelijk een bevolking van de middenklasse en met minder contrasten tussen de statistische sectoren dan in veel andere Brusselse gemeenten. Het gemiddeld inkomen ligt echter lager in de statistische sectoren in het zuidelijke deel van het grondgebied, dicht bij het centrum van het Gewest en aan de grens met Laken. De statistische sector Esseghem in het oosten van Jette in de wijk Woeste, waarin veel sociale woningen gelegen zijn en die hier bestudeerd wordt, heeft het laagste gemiddeld inkomen (13.910 €). Het gemiddeld inkomen ligt in het algemeen hoger in de noordelijke en noordwestelijke buurten.

Met deze gegevens, vervolledigd met deze die specifiek zijn voor de gemeente in het algemeen en voor de bestudeerde wijk in het bijzonder, kunnen de volgende interessante vaststellingen gemaakt worden:

Code	Gebied	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2005	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2009	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2013
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/
	Totaal BHG	-	-	-
	Gewestelijk gemiddelde	16035	17296	18941
21010	Jette	17239	18570	20457

Het mediane inkomen van de aangiften in Jette lag in 2013 duidelijk hoger dan deze vastgesteld bijvoorbeeld in Anderlecht – een gemeente van het « armere deel » van het Gewest, en lager dan deze van de rijkere gemeenten van het zuidoosten van het Gewest zoals Ukkel, en lichtjes hoger dan het gewestelijk gemiddelde.

Het mediane inkomen van de aangiften in de bestudeerde wijk lag in 2013 lager dan zowel het gewestelijk gemiddelde als het gemeentelijke gemiddelde. Hoewel dit mediane inkomen gestegen is voor de wijk, de gemeente en het Gewest tussen 2005 en 2013, is het verschil tussen deze inkomens voor de wijk en het gewestelijk gemiddelde verminderd en hetzelfde gebleven ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde.

Code	Gebied	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2005	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2009	Mediaan inkomen der aangiften (€) 2013
	Gemiddelde getoonde gebieden	/	/	/
	Totaal BHG	-	-	-
	Gewestelijk gemiddelde	16035	17296	18941
71	Woeste	15710	17022	18925

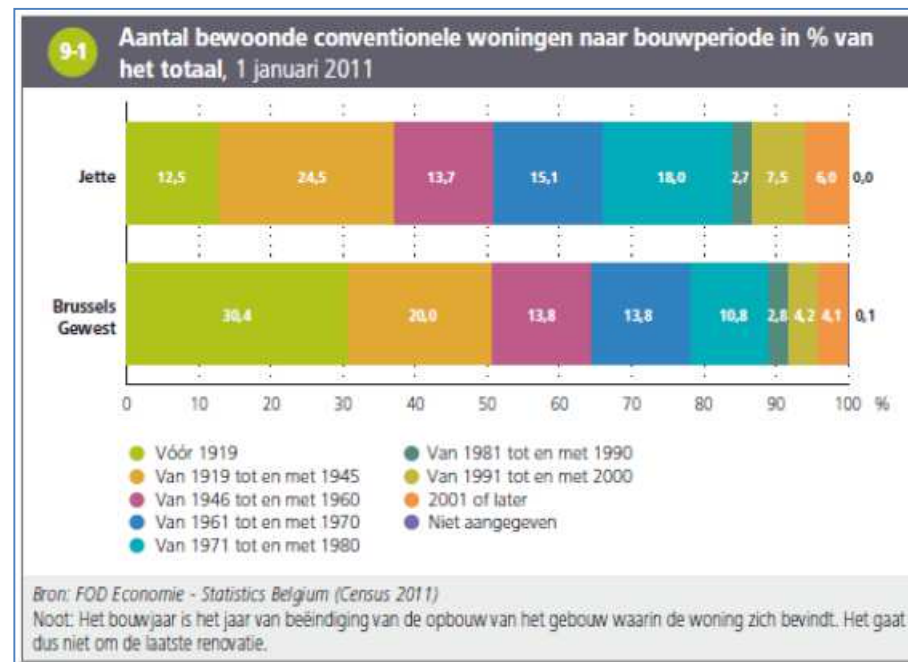
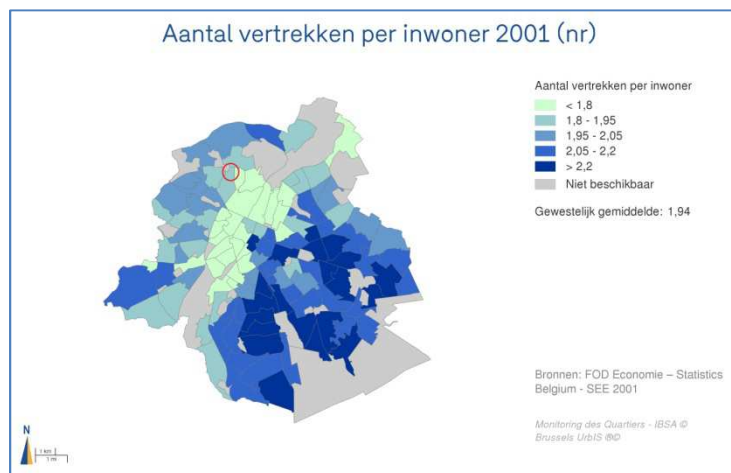
De wijk waarvan sprake is dus duidelijk de armste wijk van de gemeente en maakt deel uit van de arme wijken in vergelijking met de andere wijken enerzijds en zeker ten opzichte van de gemiddelden van de verschillende gemeenten anderzijds.

Het is duidelijk dat de aanwezigheid van zeer hoge inkomens op het grondgebied van de gemeente de veel lagere inkomens verbergt, vooral in de wijk die ons interesseert.

3. HUISVESTING

3.1. Kenmerken van het woningbestand

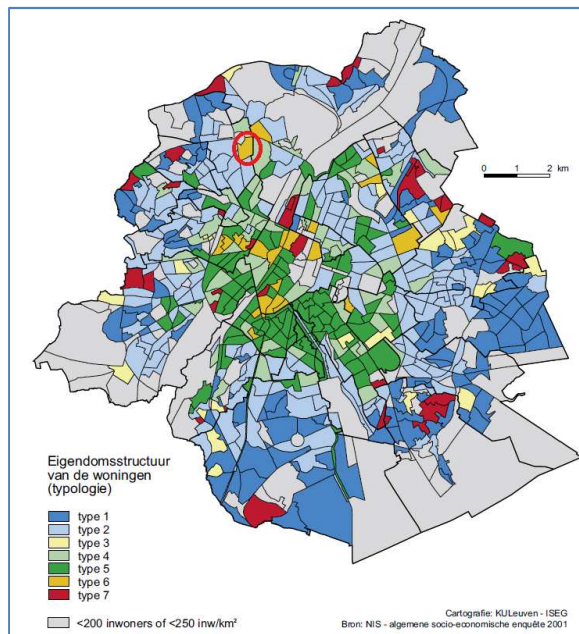
Jette maakt deel uit van de tweede stedelijke kroon. Haar verstedelijking vond grotendeels plaats na de Eerste Wereldoorlog. Op basis van de gegevens van de FOD Economie – Census 2011 over de conventionele woningen, werd inderdaad enkel 12,5 % van het woningbestand gebouwd vóór 1919 (tegenover 30 % in het Gewest). Een vierde van haar woningbestand werd gebouwd tussen 1919 en 1945 en een derde van 1970 tot 2011 (cijfers die hoger liggen dan deze voor het Gewest). Een groot deel van de gebouwen van de Esseghemwijk dateren uit deze periode.

Net zoals in het hele Gewest zijn de woningen met 4 vertrekken het sterkst vertegenwoordigd in Jette (31,5 %), gevolgd door de woningen met 5 vertrekken (19 %) en 3 vertrekken (15 %). Deze percentages liggen iets hoger dan in het Gewest. De woningen met 2 vertrekken en de zeer grote woningen (9 vertrekken of meer) zijn iets minder vertegenwoordigd in Jette dan op gewestelijk niveau.

De kaart betreffende het gemiddelde aantal vertrekken per inwoner toont een vermindering van het aantal vertrekken per inwoner in het zuiden van de gemeente vergeleken met het noorden. Dit is eveneens het geval voor het gemeentelijk gedeelte van de ZSH 2016 en dus voor de bestudeerde wijk. Deze toestand wijst op een bepaalde overbezetting van de woningen zoals waargenomen in een groot deel van het noordwesten, het westen en het zuidwesten van het Brussels gewest.

Verder stelt men een bepaalde ruimtelijke overeenstemming vast met de gegevens betreffende de gemiddelde grootte van de gezinnen. Deze bevestigen inderdaad de overbezetting van de woningen in het zuiden van de gemeente in vergelijking met het noorden. Het bevestigt eveneens de al eerder vermelde verjonging van de bevolking in de bestudeerde wijk.

type 1: sterk overwicht eigenaars

type 2: gemengd: eigenaars en privé huur

type 3: gemengd: sociale en andere openbare huur en eigenaars

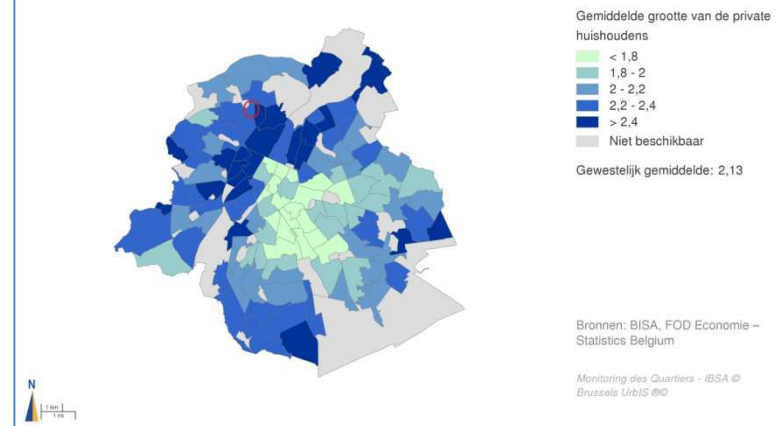
type 4: gemiddeld

type 5: sterk overwicht privé huur

type 6: gemengd: sociale en andere openbare huur en privé huur

type 7: sterk overwicht sociale en ander openbare huur

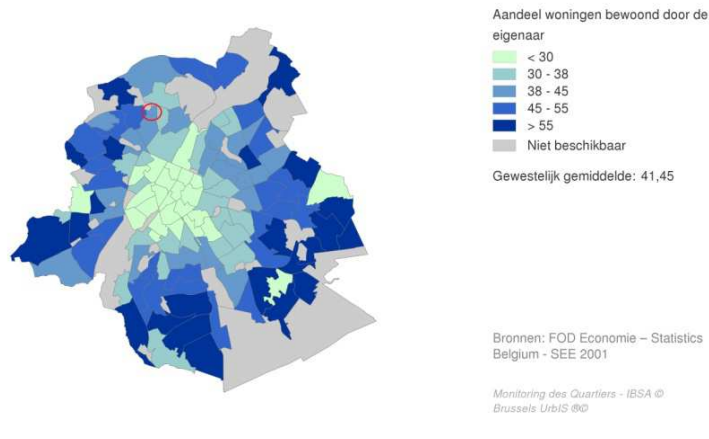
Gemiddelde grootte van de private huishoudens 2014

Maar opnieuw moeten deze gegevens echter gerelativeerd worden. De grote gezinnen kunnen ook een plaatselijk gegeven zijn waar gezinnen met veel kinderen om financiële redenen verplicht zijn de woningen in groten getale te bewonen. Een meer uitgebreide analyse zal dus in dat verband ook moeten worden uitgevoerd in het basisdossier van het duurzame wijkcontract.

Uit de gegevens van de Census 2011 blijkt ook nog dat het aandeel van de woningen bewoond door de eigenaar hoger ligt in Jette (46,5 %) dan in het hele Brussels gewest (38 %).

Aandeel woningen bewoond door de eigenaar 2001 (%)

Als men de typologie van de eigendomsstructuur van de woningen bekijkt, stelt men vast:

- dat de woningen in het zuiden van de gemeente bewoond zijn zowel door eigenaars als door huurders ;
- dat de Essegheemwijk de enige wijk van de gemeente is waar de verhouding van het aantal woningen die verhuurd worden duidelijk hoger ligt dan de woningen bewoond door hun eigenaars.

De verhouding van de woningen bewoond door hun eigenaar daalt inderdaad tussen 38 en 45 % in de statistische wijk Woeste terwijl ze nog dichterbij de 38 % zou kunnen komen in de Essegheem wijk. Dit wordt verklaard door enerzijds de karakteristieken van de wijk op het gebied van tewerkstelling en inkomsten van de bewoners van de wijk en anderzijds het aantal sociale woningen (Essegheem site van de Jetse Haard).

3.2. Socialewoningenbestand

Voor wat betreft het aanbod van de openbare huisvesting dat ondersteund wordt door de openbare overheden, blijft de toestand over het algemeen en ondanks de reële inspanningen van de overheden, nog altijd niet bevredigend in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Op 01.01.2014 telde men 7.475 gebouwen in Jette en 23.732 woningen. Op basis van de gegevens van de FOD Economie – Census 2011 zijn er 1.383 sociale woningen (en dus 21 meer dan in 2005) , hetzij 5,8 % van het woningbestand.

In verhouding met het aantal gezinnen ligt het aantal sociale woningen iets lager in Jette (6 per 100 gezinnen) dan in het Brussels Gewest (7 voor 100). De sociale woningen zijn in Jette geconcentreerd in twee statistische sectoren in het oosten van de gemeente: Essegheem (in de wijk Woeste) en Brugmann (in de wijk Houba).

Het aandeel van de gezinnen die ingeschreven zijn op de wachtlijst voor een sociale woning staat in 2011 in Jette gelijk met het gewestelijke gemiddelde (7%).

Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2013		
	Jette	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.383	39.393
Aantal sociale woningen voor 100 private huishoudens	6,4	7,3
Bronnen: BGHM, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA		

3.3. Huur- en vastgoedprijzen

9-5 Huurprijs en vastgoedprijzen		
	Jette	Brussels Gewest
Gemiddelde maandelijkse huurprijs van een woning met 2 slaapkamers in 2013 (euro)	650	732
Gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen in 2014 (duizenden euro)	257,4	365,2
Gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's in 2014 (duizenden euro)	166,9	224,8
Bronnen: Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, FOD Economie - Statistics Belgium, BGHM		

In het algemeen liggen de huur-en vastgoedprijzen in Jette lager dan de gemiddelde prijzen in het Brussels Gewest. In 2013 bedroeg de gemiddelde huurprijs voor een woning met twee slaapkamers 650 € (tegenover 732 € in het Brussels Gewest). De verkoopprijs van appartementen en studio's bedroeg in 2014 gemiddeld 166.900 € (tegenover 224.800 € in het Gewest), en deze voor woonhuizen bedroeg 257.400 € (tegenover 366.200 € in het Gewest).

In 2015 daarentegen is, volgens de site van het Ministerie van Economie – Statistics Belgium, de gemiddelde aankoopprijs van een appartement lichtjes gedaald tot 166.349 € terwijl die van woonhuizen flink gestegen was tot 289.943 €.

4. JONGE KINDEREN

4.1. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar

Op 1 januari 2015 bedraagt het aantal kinderen in Jette jonger dan 3 jaar 4,7 % van de totale bevolking (zelfde verhouding als in het Brussels Gewest). Dit aantal is met 40 % gestegen tussen 2005 en 2015 tegen 25 % voor het gewest.

Voor wat betreft de statistische wijk die overeenstemt met de ZSH 2016 ligt het aantal kinderen jonger dan 3 jaar (5,23 %) in 2014 hoger dan het gewestelijk gemiddelde (4,36 %). De toename van dit percentage tot in 2025 zal eveneens groter zijn in Jette dan het gewestelijk gemiddelde.

4.2. Kinderopvang : dekkingsgraad en toegankelijkheid

De dekkingsgraad van de opvang van kinderen jonger dan 3 jaar bleef in Jette betrekkelijk stabiel maar laag tussen 2004 en 2014: iets meer dan één plaats voor vier kinderen van deze leeftijd op 31 december 2014, tegenover één plaats voor drie kinderen voor het Gewest. Men telt in totaal 647 plaatsen in de kinderopvang in Jette, hoofdzakelijk in de collectieve opvangplaatsen (97 %). Er is relatief weinig gezinsopvang (onthaalouders) in het Gewest.

Deze graad daalt tot minder dan een plaats voor zes kinderen wanneer men de kinderdagverblijven buiten beschouwing laat die verbonden zijn aan een bedrijf, of deze die voorbehouden zijn voor bepaalde nationaliteiten of religieuze groepen,

5. ONDERWIJS

5.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar

Tussen 2005 en 2015 steeg het aandeel van de kinderen van 3 tot 5 jaar in Jette van 3,7 % tot 4,6 % van de totale bevolking, dat van de 6 tot 11 jarigen van 6,5 % tot 8,0 % terwijl dat van de jongeren (12 tot 17 jarigen daalde van 6,8 % tot 6,3 % .

Deze neiging tot toename is nog duidelijker in de bestudeerde wijk daar het aandeel kinderen 3 tot 5 jarigen tot 5,23 % is gestegen en dat van de 6 tot 11 jarigen tot 8,87 %. De daling vastgesteld voor de 12 tot 17 jarigen is daarentegen nog zwakker, daar ze in 2015 naar 6,56 % is gegaan.

5.2. Onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm

Van al de leerlingen ingeschreven in de kleuterschool en de lagere school loopt ongeveer twee derde school in Jette zelf. Voor de leerlingen van het secundair onderwijs is dat ongeveer een derde. Deze tendens is nog duidelijker voor de hier bestudeerde wijk.

5.3. Schoolachterstand

Voor al de onderwijsvormen in Jette hebben 25 % van de meisjes en 29 % van de jongens, ingeschreven in het secundair onderwijs, een schoolachterstand opgelopen van twee jaar of meer. Deze proporties liggen iets lager dan het gewestelijk gemiddelde.

Het specifiek karakter en de moeilijkheden waarmee de bestudeerde wijk te kampen heeft, laten vermoeden dat deze cijfers hoger zullen liggen dan de gewestelijke gemiddelden zowel op gewestelijk als op gemeentelijk niveau.

6. ARBEIDSMARKT

6.1. Socio-economische situatie van de bevolking

In 2013 is 69 % van de personen die deel uitmaken van de actieve bevolking (15-64 jaar) beroepsactief op de arbeidsmarkt van Jette, waarvan 8 personen op de tien (55,2 %) een job hebben en twee op de tien (13,8 %) ingeschreven zijn bij Actiris als « niet werkende werkzoekende » waarvan bijna twee derde al minstens één jaar lang werkloos is.

Voor de bestudeerde wijk is het percentage van de personen met een beroep nagenoeg hetzelfde als dat van de gemeente, de werkloosheidsgraad ligt daarentegen heel wat hoger.

6.2. Activiteits-, arbeids- en werkloosheidsgraad

De activiteitsgraad en de arbeidsgraad liggen in Jette hoger dan in het Brussels Gewest in tegenstelling tot de werkloosheidsgraad (volledige werkloosheid en van lange duur) dat lichtjes lager ligt in de gemeente dan in het Gewest.

De cijfers op gemeentelijk vlak verhullen de belangrijke verschillen tussen de wijken van de gemeente, daar de werkloosheidsgraad in de wijken grenzend aan het arme gedeelte in het zuiden en het oosten van de gemeente duidelijk hoger ligt dan in het noorden.

De arbeidsgraad in 2012 voor de statistische wijk Woeste ligt hoger dan deze voor het geheel van de gemeente in 2013. Dit kan verklaard worden door het feit dat de wijk Woeste uitgestrekter is dan de zone van Jette die opgenomen is in de ZSH 2016.

De werkloosheidsgraad voor de betrokken wijk, die hoger ligt dan deze voor het geheel van de gemeente en die het cijfer benadert van het Gewest stemt daarentegen beter overeen met de werkelijkheid van dit Jetse gedeelte van de ZSH 2016 .

6.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden

De niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) met een vreemde nationaliteit en deze die beschikken over een diploma dat niet erkend is in België, zijn minder talrijk in de gemeente vergeleken met het gewestelijk gemiddelde. Het aandeel NWWZ met een laag opleidingsniveau ligt hoger dan in het Gewest. Het aandeel vrouwen (meer dan 50 %) bij de NWWZ ligt eveneens hoger in Jette als dat in het Gewest zoals het aandeel 50-plussers bij de NWWZ.

40% van de werklozen van de gemeente zijn afkomstig uit de statistische wijk Woeste en dus gedeeltelijk uit de wijk die overeenstemt met de ZSH 2016 dat dus wel degelijk als een zwakke schakel beschouwd moet worden. De werkloosheidsgraad bij de jongeren ligt er inderdaad veel hoger dan deze van de gemeente of van het Gewest. Het aandeel werklozen met een diploma van het hoger onderwijs ligt voor de wijk lager dan dat van de gemeente en lager dan het gewestelijk gemiddelde. De behoeften van de wijk op het vlak van schoolondersteuning, opleiding, kwalificatie,... zijn hier dus volledig gerechtvaardigd.

6.4. Deeltijdse werknemers

In Jette werken 42 % van de loontrekkende vrouwen en 18 % van de loontrekkende mannen deeltijds, tegenover respectievelijk 43 % en 19 % in het Gewest.

7. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

7.1. Binnenlandse werkgelegenheid

Wat de binnenlandse werkgelegenheid betreft telt Jette 2.982 zelfstandigen en 12.400 loontrekkenden in 2013 die in Jette werken (ongeacht de gemeente waar ze wonen). 64 % van de arbeidsplaatsen zijn ingenomen door vrouwen (veel hoger percentage dan het gewestelijk gemiddelde), in tegenstelling tot

het percentage werkzoekende vrouwen in de statistische wijk Woeste. Het probleem van het studieniveau, het gebrek aan kwalificatie en aan opleiding in deze wijk stelt zich hier opnieuw.

Het gewicht van de sectoren « menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening » ligt zeer hoog in Jette (38,5 % van de arbeidsplaatsen tegenover 10 % in het hele Gewest) door de aanwezigheid van het UZ-Brussel. De tweede belangrijkste sector voor wat betreft het aantal arbeidsplaatsen, is het onderwijs (15 % van de functies tegenover 10 % in het Gewest) en wordt verklaard door het grote aantal scholen op het grondgebied van de gemeente. De impact van deze twee sectoren op de bestudeerde wijk is gering behalve misschien voor de laag gekwalificeerde arbeidsplaatsen. Alle overige sectoren zijn in Jette ondervertegenwoordigd in vergelijking met het gewestelijk gemiddelde.

7.2. Ondernemingen

Op 31 december 2013 telt Jette 819 lokale vestigingseenheden op haar grondgebied. De ondernemingen van 10 tot 49 werknemers zijn, in verhouding, iets talrijker in Jette dan op het gewestelijk niveau.

Op 31 december 2014 hadden 2.908 btw-plichtige ondernemingen hun maatschappelijke zetel in Jette. Er werden gemiddeld 12 ondernemingen per jaar opgericht op 100 ondernemingen tussen 2010 en 2014, terwijl er gemiddeld 8,5 stopzettingen geregistreerd werden en 2,6 faillissementen per jaar op 100 ondernemingen.

Deze cijfers zijn geen teken van een perfect gezonde economie en hebben dus geen aanzienlijke impact op de werkgelegenheid voor de Jettenaren en de bewoners van de bestudeerde wijk, en meer bepaald voor het deel van de bevolking dat weinig kon schoollopen of weinig gekwalificeerd is en weinig opleiding gehad heeft.

7.3. Evolutie 2006-2013

Het aantal zelfstandigen nam in grotere mate toe in Jette (+42 %) dan op het vlak van het Gewest (+28 %). Het aantal BTW-plichtige ondernemingen steeg met 24 %. Het aantal lokale vestigingseenheden stagneerde gedurende heel deze periode, terwijl het aantal loontrekkenden sinds 2011 stagneert.

De zelfstandigen werken dikwijls alleen of met weinig personeel, deze cijfers zijn dus niet zeer gunstig en heilzaam op het vlak van de werkgelegenheid voor de gemeente in het algemeen en voor de bestudeerde wijk in het bijzonder door het soort ondernemingen die het meest aanwezig zijn op het grondgebied van de gemeente en het lage studiepeil, opleiding,... van een bepaald deel van haar bevolking.

8. INKOMENS

8.1. Personen die leven van een uitkering

Het aantal mensen dat recht heeft op een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering of invaliditeitsuitkering) of op een socialebijstandsuitkering is een indicator voor het aantal mensen dat moet rondkomen met een beperkt inkomen, dat vaak onder de armoedegrens ligt.

Het aantal personen die een werkloosheidsuitkering ontvangen, een invaliditeitsuitkering of een uitkering voor personen met een handicap ligt iets hoger in Jette dan in het ganse Gewest. Het aandeel van de mensen die leven van een leefloon (of gelijkaardig) ligt daarentegen lager dan op gewestelijk vlak. Een op 16 jongeren (18-24 jaar) heeft recht op een leefloon (of gelijkaardig) tegen een op 10 in het Brussels Gewest terwijl dit aandeel dubbel zo hoog is bij de jongeren als bij de totale bevolking op actieve leeftijd. 8 % van de oudere bevolking (65 jaar en ouder) leeft er met een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) tegen 11 % op het niveau van het hele Gewest.

De situatie in de Esseghemwijk, zoals totnogtoe beschreven, zet er ons toe aan te denken dat het aandeel van de personen die leven van een leefloon, van de jongeren die van een dergelijk inkomen leven en van de 65-plussers die leven van een inkomensgarantie voor ouderen, het gewestelijk gemiddelde in dat verband zal benaderen of overschrijden.

8.2. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV)

Het aantal rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming (RVV) voor de verzekering voor geneeskundige zorgen is een indicator voor het aantal personen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft. In januari 2015 hadden 12.381 personen in Jette recht op een verhoogde tegemoetkoming wat overeenstemt met ongeveer een persoon op vier. Dat is een aandeel dat voor alle leeftijdscategorieën iets lager ligt vergeleken met het Gewest.

Hier ook zet de situatie in de wijk Esseghem ons ertoe aan om te denken dat dit aandeel het gewestelijke gemiddelde zal benaderen of overschrijden.

9. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

9.1. Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën

In de periode 2008 – 2013 was het gewone resultaat (regelmatige en gewoonlijke ontvangsten en uitgaven) positief voor de gemeente voor vier van de zes jaar en het gecumuleerde resultaat is sinds 2009 positief. Jette is een van de tien gemeenten die van het Gewest een saneringsplan kreeg opgelegd in 2015. Voor deze zelfde periode lagen de ontvangsten en uitgaven per inwoner in Jette lager dan voor de 19 gemeenten samen, evenals de buitengewone uitgaven voor investeringen per inwoner. De schuld per inwoner lag daarentegen hoger in Jette.

De leningen die door het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën worden toegekend aan de Brusselse gemeenten maken 30 % uit van de schuld van Jette (tegen 15 % voor de 19 gemeenten samen).

De liquiditeitsratio, die de mogelijkheid van de gemeente aangeeft om op korte termijn haar financiële verbintenissen na te leven, was in 2013 voor Jette van dien aard dat het voor de gemeente niet mogelijk is haar schulden op korte termijn (op ten hoogste een jaar) terug te betalen.

De graad van financiële autonomie van de gemeente duidt aan dat slechts 42 % van haar middelen komen uit eigen kapitaal, tegenover 62 % voor het gemiddelde van deze indicator voor de 19 gemeenten.

9.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven

De opcentiemen bij de onroerende voorheffing vormen de voornaamste bron van ontvangsten in de gewone ontvangsten van de gemeente, die inderdaad 25 % uitmaken van deze ontvangsten in de rekeningen 2008 – 2013 tegenover 29 % voor de 19 gemeenten samen.

De gewestelijke dotaties zijn eveneens een belangrijke bron van ontvangsten voor de gemeente (17 % van de totale ontvangsten tegenover 15 % voor de 19 gemeenten samen).

Het aandeel van de opcentiemen bij de personenbelasting in de totale ontvangsten ligt eveneens hoger voor Jette dan voor de 19 gemeenten samen (16 % tegenover 11 %) evenals het rendement van de opcentiemen bij de personenbelasting in verhouding tot het aantal inwoners. Dit wordt onder andere verklaard door het hogere percentage van de opcentiemen bij de personenbelasting en door de sociaaleconomische situatie van de inwoners die iets gunstiger zijn in Jette in vergelijking met het gemiddelde van de Brusselse gemeenten.

Deze vaststellingen voor het geheel van de gemeente gelden echter niet voor de wijk Esseghem. De sociaaleconomische situatie van de inwoners van deze wijk is meer van hetzelfde niveau als het gewestelijk gemiddelde of zelfs lager.

De ontvangsten uit andere gemeentetaksen en subsidies zijn niet te verwaarlozen zowel voor de gemeente als voor de 19 gemeenten samen (22 %).

De personeelskosten (pensioenlasten inbegrepen) vormen voor de gemeente het belangrijkste deel van de gewone uitgaven met 44 % in de periode 2008 – 2013 tegenover 41 % voor het geheel van de 19 gemeenten.

De transferuitgaven in het kader van de dotatie aan het OCMW evenals de schulduitgaven liggen iets hoger in Jette dan in de 19 gemeenten samen. Daar tegenover staat dat het aandeel van de andere subsidies (opgetrokken voor de 19 gemeenten, onder andere door de Stad Brussel) en van de transferuitgaven voor de dotatie aan de politiezones en de werkingsuitgaven in Jette lager liggen dan in de 19 gemeenten samen.

9.3. Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven schommelen sterk van jaar tot jaar. Tijdens de periode 2008 – 2013 hadden zij voornamelijk betrekking op het onderwijs, de huisvesting en stedenbouw, op de administratie en de algemene dienstverlening, en op wegen en verkeer.

De verdeling van deze uitgaven per domein in Jette lijkt sterk op deze van de 19 gemeenten samen.

10. GEZONDHEID

10.1. Gezondheid van de pasgeborenen

Geboortecijfer: tussen 2003 en 2013 zijn het aantal geboorten en het geboortecijfer gestegen in Jette (deels door het groter aantal vrouwen op vruchtbare leeftijd). Terwijl het in 2003 lager was dan het gewestelijk gemiddelde sluit het geboortecijfer van de gemeente in 2013 nu aan bij het cijfer van het Brussels Gewest.

Sociodemografische kenmerken van de geboorten en de moeders: in de periode 2009-2013 is in Jette, ongeveer een kwart van de kinderen geboren in een gezin zonder inkomen uit arbeid, 38 % in een gezin met slechts één inkomen terwijl 16 % van de kinderen geboren is in een eenoudergezin (alleenstaande moeder). Deze cijfers sluiten sterk aan bij deze van het Gewest. Gelet op de voormelde kenmerken van de wijk Esseghem, kunnen wij er vanuit gaan dat deze aantallen er hoger zullen liggen.

In Jette heeft 40 % van de vrouwen, die tussen 2009 en 2013 bevallen zijn, geen Belgische nationaliteit tegenover 50 % in het Gewest, en is 70 % van die vrouwen niet geboren als Belg tegenover 74 % voor het Gewest.

Van de vrouwen die in 2013 bevallen zijn, zijn de meest vertegenwoordigde nationaliteiten respectievelijk de Belgische (58 % van de vrouwen), Marokkaanse (7 %), Roemeense (5,8 %), Poolse (3,7 %) en Franse nationaliteit (3 %). Tussen 2003 en 2013 kende het aandeel van de Roemeense moeders de sterkste stijging.

Gezondheid van de borelingen en de moeders: onder de vrouwen die bevallen zijn tussen 2009 en 2013, zijn de heel jonge moeders minder vertegenwoordigd in Jette (1,6 %) dan in het Brussels Gewest (2,2 %) : dit wordt verklaard door een lagere vruchtbaarheidsgraad van de vrouwen van 15-19 jaar (1,0 % tegenover 1,4 % voor het Gewest). Het aandeel vrouwen in deze leeftijdsklasse verschilt niet veel van dat van het Gewest.

Perinatale –en kindersterfte en foetale sterfte: in Jette ligt de perinatale-en kindersterfte en de foetale sterfte iets minder hoog dan in het Gewest, maar niet op een statistisch significante wijze.

10.2. Algemene gezondheidstoestand

Levensverwachting: in 2012 was de levensverwachting in Jette 82,2 jaar voor de vrouwen en 78,3 jaar voor de mannen en komt zo redelijk in de buurt van de cijfers voor het Brussels Gewest. Deze levensverwachting is niet veel geëvolueerd tussen 1998 en 2007 ondanks de vooruitgang van de geneeskunde.

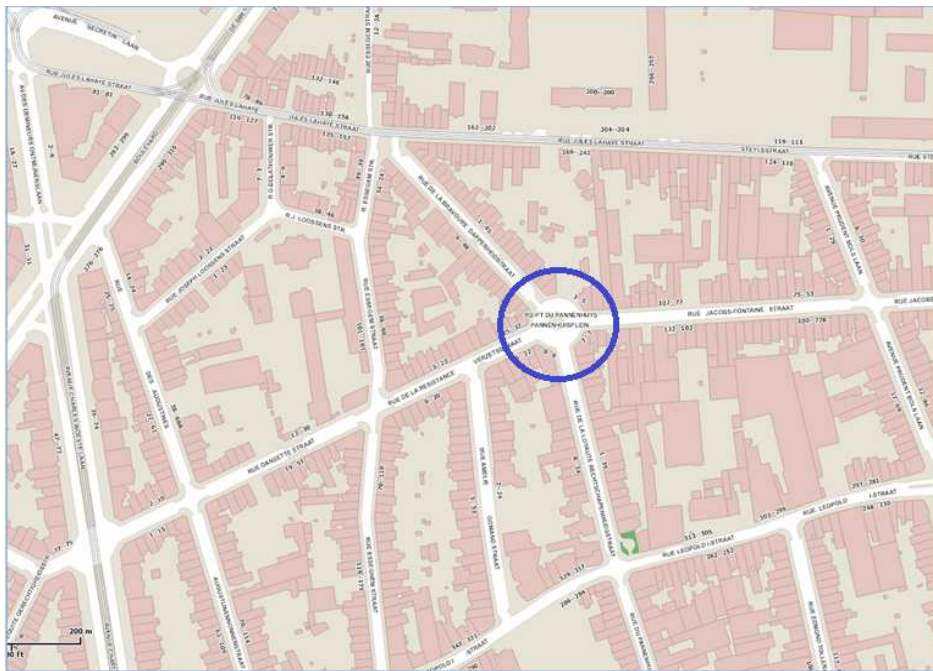
Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar): in Jette bedraagt het vroegtijdig sterfcijfer (voor 75 jaar) 380 per 100.000 mannen en 280 per 100.000 vrouwen. Dit cijfer voor de vrouwen ligt in Jette duidelijk hoger dan in het Brussels Gewest.

Kankers : incidentie en screeningsprogramma's: de incidentie van de meest voorkomende kankers in Jette verschilt in de periode 2009 – 2012 niet zo veel van deze van het Gewest. Er bestaan internationale aanbevelingen voor de systematisch georganiseerde screening voor dikkedarmkanker en, bij vrouwen, voor borstkanker en baarmoederhalskanker. In Jette ligt de totale borstkankerscreening iets hoger dan in het Gewest maar lager dan de Europese aanbeveling van 70 % participatie.

Wat de screening van de baarmoederhalskanker betreft, is het percentage vrouwen tussen 25 en 64 jaar dat een uitstrijkje heeft laten uitvoeren in Jette in de periode 2010-2012 hetzelfde als voor het Brussels Gewest (53 %).

11. OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

KAART VAN DE WIJK EN LIGGING VAN HET PANNENHUISPLEIN

LUCHTFOTO VAN HET PLEIN

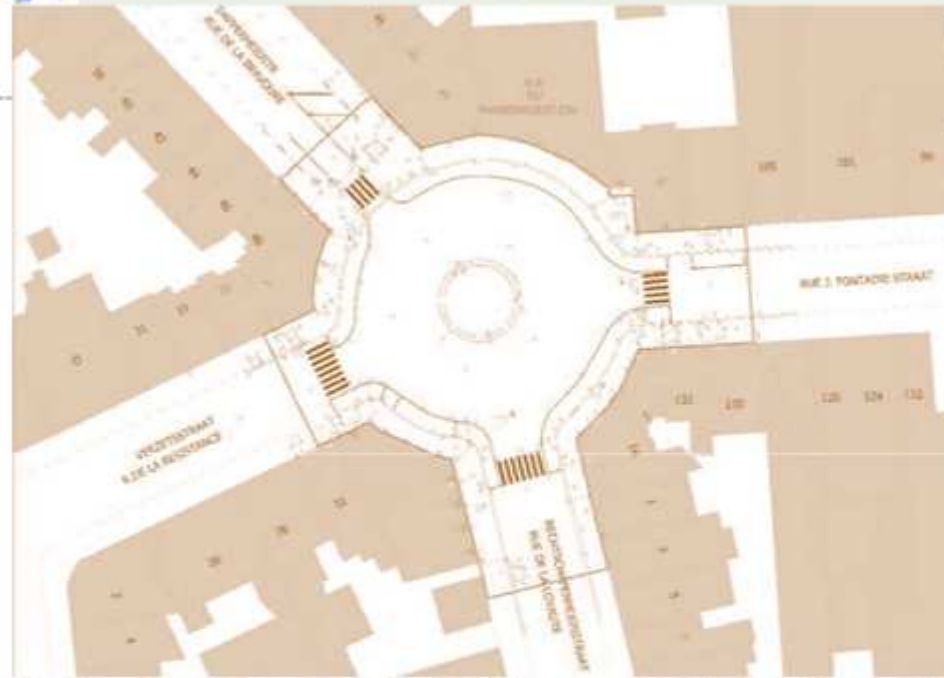
Het rondpunt zoals het nu bestaat en aangelegd is een doorgangsruiimte voor al de gebruikers van de openbare ruimte. Het is geen plek die de mensen aanzet om te blijven, om een tijdje te gaan zitten om van het mooie weer te genieten, om deel te nemen aan het stadsleven, om andere mensen te ontmoeten. Het is dus geen gezellige plek.

Bestaande toestand

Zijn typologie van «door-gangsruimte» biedt evenmin de mogelijkheid om als verbindingselement te kunnen fungeren tussen de verschillende straten van de wijk.

Het draagt ook niet bij tot de harmonie van de wijk op thematisch vlak en voor wat betreft de straatnamen. Een deel van de straten van de wijk verwijzen inderdaad naar de verzetsstrijders ten tijde van de oorlog (Dapperheidsstraat, Verzetsstraat, Rechtschapenheidsstraat), wat helemaal niet het geval is voor het Pannenhuisplein.

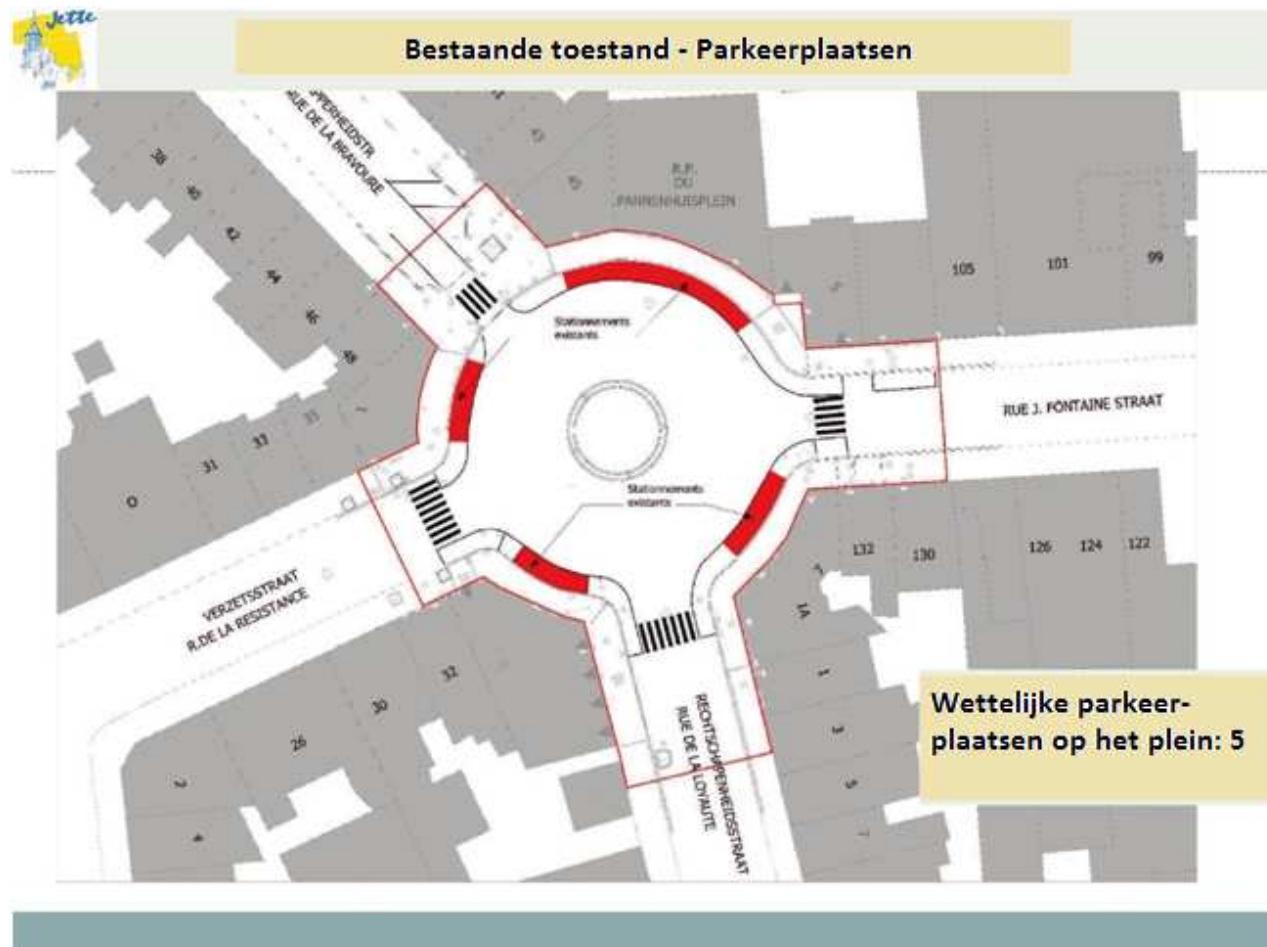

Zijn aanleg met het kleine centrale richtinggevend eilandje en de grote breedte van de rijwegen voor de voertuigen is evenmin veilig te noemen. Het zet de automobilisten niet aan om hun snelheid te verminderen en aan te passen, zoals een kruispunt wordt geacht te doen. Deze snelheid is dus niet ten voordele van de zwakke gebruikers van de openbare ruimte, zoals de voetgangers en de fietsers. De veiligheid van de voetgangers wordt werkelijk in gevaar gebracht want deze weggebruikers hebben bovendien de kwalijke gewoonte om de kortste weg te nemen en dus door het midden van het rondpunt te lopen.

Het is evenmin veilig voor de fietsers daar geen enkele grondmarkering werd aangebracht om voor hen een gedeelte van de openbare ruimte voor te behouden. Er is ook geen enkele mogelijkheid om op deze plek in alle veiligheid fietsen vast te maken of te bergen.

Het rondpunt is ook niet aangenaam voor de mensen die het moeilijk hebben om zich te verplaatsen, of het gaat om oudere mensen of personen met beperkte mobiliteit of slechtzienden,... Er zijn inderdaad geen boordstenen aangelegd zonder niveauverschil aan de oversteekplaatsen voor voetgangers, noch lijnen die de "slechtzienden" geleiden op deze zelfde oversteekplaatsen, enz ...

Het aanbod aan parkeerplaatsen op het rondpunt, ook al is dit een beperkt aantal (5 plaatsen, zie plan hiernaast) is eveneens niet echt veilig. De overdreven snelheid die wordt aangewakkerd door de huidige aanleg kan ongevallen veroorzaken en een gevaar betekenen voor de voertuigen die proberen te parkeren of die een parkeerplaats willen verlaten, of voor hun bestuurders en passagiers.

12. DUURZAME WIJKCONTRACT

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in zitting van 23.03.2017 beslist om in partnerschap met de gemeente een Duurzame wijkcontract te starten rond de stedelijke perimeter “Magritte” op basis van het kandidatuurdossier dat de gemeente heeft ingediend. De perimeter van dit contract stemt overeen met deze van de zone voor stedelijke herwaardering ZSH 2016, goedgekeurd door de Regering via het besluit van 10.11.2016.

LUCHTFOTO VAN DE PERIMETER VAN HET DUURZAME WIJKCONTRACT “MAGRITTE” EN LIGGING VAN HET RONDPUIT

Legende :

in het rood : de grenzen van het duurzame wijkcontract “Magritte”

in het blauw : het Pannenhuisplein

Deze wijk is begrensd :

- in het oosten door de stad Brussel (Laken)
- in het zuiden door de Leopold-I straat
- in het westen door de Charles Woestelaan en de de Smet de Naeyerlaan
- in het noorden door de spoorweg.

De gemeente heeft al verschillende belangrijke acties ondernomen in deze socio-economisch kwetsbare wijk, waarbij voor de volgende straten het volgende betreft: de heraanleg van de Esseghemstraat (gedeelte tussen de Lahayestraat en de de Smet de Naeyerlaan), van de Loosensstraat en de Delathouwerstraat.

Luchtfoto van de Esseghemstraat

Foto van de heraanleg van de Esseghemstraat

De verschillende hoofdzakelijke en noodzakelijke tussenkomsten in deze wijk zijn onder andere gebaseerd op de volgende uitdagingen en doelstellingen van de stedelijke herwaardering :

- Een grondige, volledige of gedeeltelijke herstructurering van de stedelijke perimeter voor de renovatie van wegen en verkeerswegen voor voetgangers en fietsers die tot nu toe nog geen grondige renovatie hebben ondergaan
- Het verbeteren van het gevoel van onzekerheid door de ruimtelijke ordening en de ontwikkeling van de wijken.

Dit alles zou kunnen aansluiten op de:

- gebruikersvriendelijkheid van de openbare ruimte
- verbetering van de kwaliteit van het milieu
- inrichting van speelruimtes en groene ruimtes
- verbetering van de doorgangen voor voetgangers in de wijk, van hun leesbaarheid
- toename van de biodiversiteit, ...

De belangrijkste acties van het duurzame wijkcontract op deze perimeter hebben dus logischerwijze een duidelijk en tweeledig algemeen doel : de kwaliteit van de openbare ruimten, de(het) stedelijk(e) samenhang en netwerk.

Zowel op het vlak van de openbare ruimte als van de renovatie van gebouwen of van de aanleg van groene en gemeenschappelijke ruimtes, wordt het hoofddoel om binnen de perimeter een stedenbouwkundig verband te creëren alsook een samenhang op gebied van mobiliteit die momenteel niet bestaan tussen de verschillende delen van de wijken.

Het groene netwerk (het aanplanten van bomen langs de wegen of de aanleg van “parkjes”) zijn acties die kunnen bijdragen tot de stedelijke band tussen de verschillende delen van de wijken. Deze vergroeningsacties van de openbare ruimte moeten zich integreren in al de eerder uitgevoerde acties van de gemeente. Zij zullen ook zorgen voor het herkwalficeren van de openbare ruimten of de infrastructuur van het stedelijke netwerk.

Er bestaat inderdaad een grote diversiteit voor wat betreft de bomen in de straten. Er zijn dan ook straten :

- zonder bomen
- met inplanting van bomen op een gerichte wijze
- met laanbomen.

Er zou op die manier meer identiteit kunnen worden gegeven aan de wijk door het aanplanten van bomen, ofwel onder de vorm van laanbomen ofwel meer gericht naargelang de eigenschappen van de verschillende straten (breedte van het voetpad, ...) en de manier waarop de straten worden aangelegd (tweerichtingsverkeer of niet, beperkt eenrichtingsverkeer voor fietsers, ...). Dit zal eveneens de gebruikersvriendelijkheid van deze straten verbeteren evenals hun kwaliteit op het vlak van het milieu.

In sommige straten van de wijk zouden ook de volgende werken kunnen worden voorzien :

- heraanleg of wijziging gelet op de slechte staat ervan
- gerichte tussenkomsten met de bedoeling de verkeersdruk te beperken, de mobiliteit van de fietsers en voetgangers te beschermen en te verbeteren
- wijzigingen gelet op de slechte staat van de voetpaden.

Andere werken zullen ten slotte voorzien worden samen met de MIVB en Brussel-Mobiliteit om de situatie te verbeteren voor wat betreft de doorgang van de voertuigen van het openbaar vervoer, het veiliger maken van de fiets- en voetpaden, het mooier maken van de straten en de verbetering van hun gebruikersvriendelijkheid en hun kwaliteit op gebied van milieu.

Er zijn dus verschillende uitdagingen waaraan het duurzame wijkcontract zal moeten voldoen, ondermeer :

- de stedelijke uitdaging : het is primordiaal om te werken op de harmonie en de samenhang van de wijk zowel voor wat betreft de gebouwen als de openbare ruimten, onder andere via acties van stedelijke heropwaardering zoals acties op architecturaal vlak en op vlak van de openbare ruimte, acties om de omstandigheden van de mobiliteit te verbeteren
- de milieu-uitdaging die zal overwogen moeten worden zowel voor de gebouwen als voor de openbare ruimten bijvoorbeeld door het creëren inrichting van aangename plekken ter bevordering van de bewustvorming van de uitdagingen van de duurzame ontwikkelen, waarbij de leefomgeving van de wijkbewoners zal worden verbeterd en waarbij een algemene aangename sfeer zal worden geschapen in de wijk waar het goed om leven is.
- de maatschappelijke uitdaging : de bewoners van de wijk moeten er plaatsen kunnen vinden waar zij daadwerkelijk kunnen “samen leven”
- de uitdaging op gebied van ontwikkeling van de wijk : ontwikkeling die evenwichtig en multidisciplinair zal moeten zijn.

13. REEDS UITGEVOERDE ACTIES

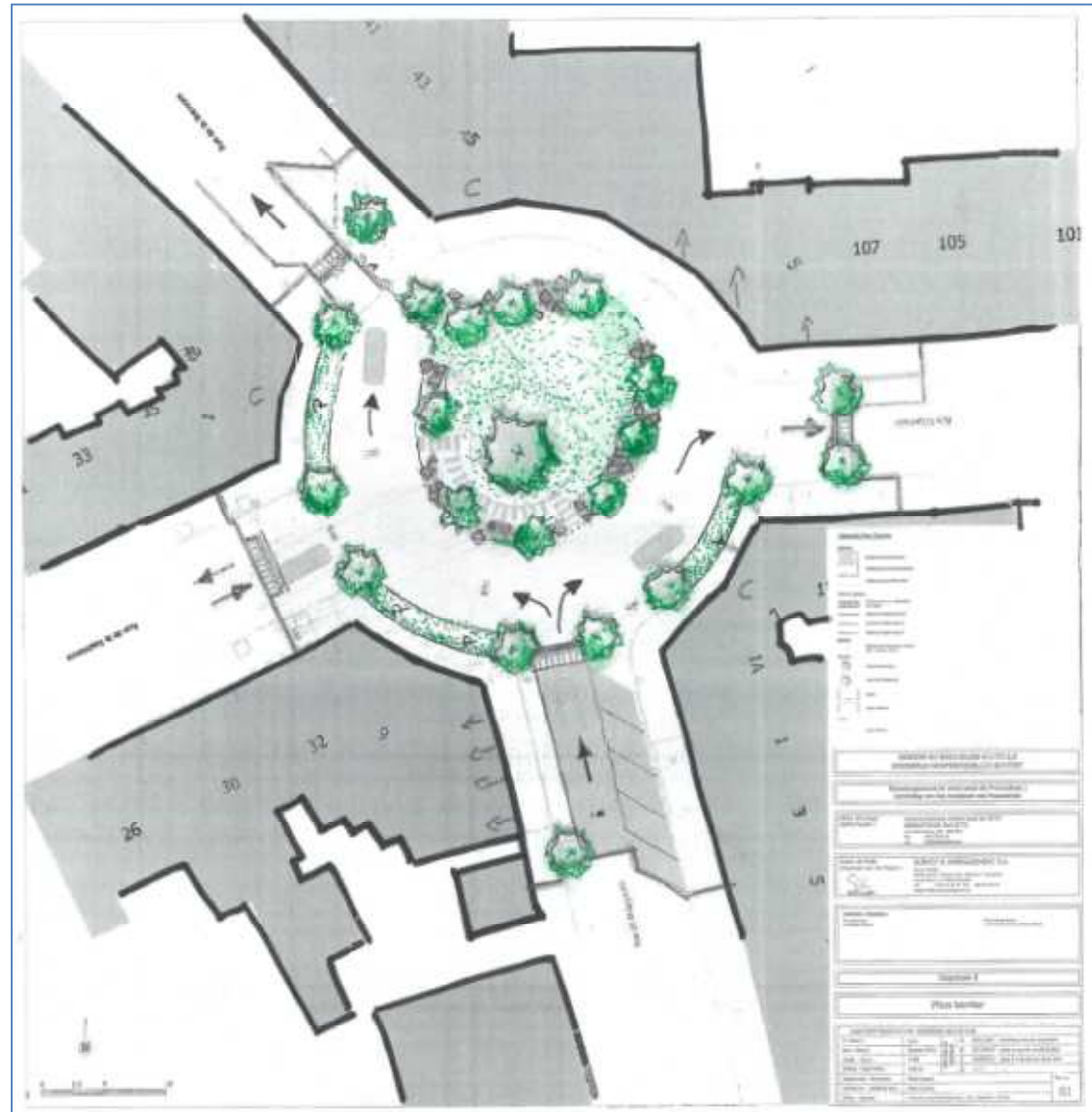
De gemeente heeft voor de heraanleg van het Pannenhuisplein een systeem gecreëerd om hierover na te denken onder de vorm van een burgerparticipatie. De buurtbewoners worden inderdaad betrokken bij de verschillende evolutiestadia van het project om hun eigen beeld te schetsen over hun wijk maar ook om de behoeften kenbaar te maken en de werkelijke situatie op het terrein zelf. **Deze methode biedt de mogelijkheid om het toekomstige project zo goed mogelijk te laten passen in de raakvlakken van alle betrokken partijen.** Deze participatie biedt, mede door de gedachtewisselingen, aan de toekomstige gebruikers de mogelijkheid om **zich het project toe te eigenen.**

De participatie van de burgers : « proces van inzet van personen die aan een methode deelnemen om invloed te hebben op een beslissing betreffende belangrijke keuzes die hun gemeenschap zullen beïnvloeden »

Het huidige ontwerp (zie hiernaast) is dus het resultaat van de bevindingen ter plaatse (toestand van de openbare ruimte, behoeften van de wijk, mobiliteit enz...) maar ook van de elementen die bij de bewoners van de wijk werden ingezameld tijdens de eerste vergaderingen die met hen zijn doorgegaan in het kader van dit dynamische proces (behoeften van de wijk, de werkelijke toestand op het terrein, de moeilijkheden, de wensen,...). De voorgestelde opties hebben al geleid tot een uitwisseling van ideeën tussen de gemeente, de wijkcomités, de buurtbewoners en de gebruikers in het kader van deze burgerparticipatie.

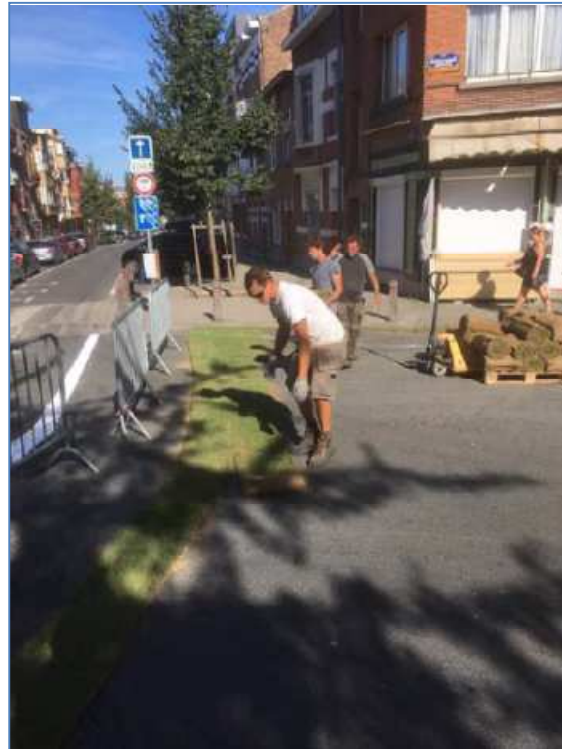
Maar er zijn meer acties georganiseerd in het kader van het project van het Pannenhuisplein, namelijk op het gebied van de toe-eigening van het project door de buurtbewoners. Het is zo dat het tot stand brengen van het ontwerp "op ware grootte" tijdens de week van de mobiliteit in september 2016 heeft plaatsgevonden. De buurtbewoners en andere bezoekers hebben also de aanleg van de site in drie dimensies mogen beleven.

De fotoreportage van het activeringsevenement « Living Pannenhuis» (zie volgende bladzijden) getuigt hiervan en stelt eveneens de balans ervan voor.

FOTO'S VAN HET PLEIN - VOORZIENE TOESTAND

Deze foto's werden genomen tijdens de week van de mobiliteit en de autoloze zondag in september 2016 (project Living Pannenhuis) waarvoor het ontwerp voorlopig ter plaatse werd aangelegd. Ze tonen dus de voorlopige aanleg van het rondpunt, die werd gerealiseerd om de bevolking, de buurtbewoners een idee te geven van wat er wordt voorzien.

Installatie van de voorlopige aanleg

Bovenaanzicht van de voorlopige aanleg

Bezetting van de ruimte door de bevolking

Activiteiten georganiseerd van 12 tot 18.09.2016:

Inhuldiging

Concert « Jetse Muziek Academie » voor de senioren

Activiteiten met de scholen

Fiets - Aperó

Filmvoorstelling in open lucht

Autoloze zondag

BALANS VAN DEZE VOORLOPIGE AANLEG VAN DE VOORZIENE TOESTAND VAN HET RONDPOINT (LIVING PANNENHUIS)

Enkele gegevens :

- 8 activiteiten door verenigingen, scholen, de gemeente ;
- 500 bereikte personen ;
- 90 personen die vragen om het “onmiddellijk” behoud van deze voorlopige aanleg ;
- ontdekking van deze hoek van de gemeente door inwoners van andere wijken.

Deze voorlopige aanleg was eveneens de gelegenheid om :

- op de vragen te antwoorden die nog niet gesteld waren ;
- de ondernemingen in de wijk gerust te stellen ;
- de stem te horen van degenen die men nooit hoort.

Enkele succesfactoren :

- de zon ;
- de aanwezigheid van veel buurtbewoners en van een actief wijkcomité ;
- de verzorgde voorlopige aanleg (grasperk, bomen, banken, tafels, informatie) ;
- de activiteiten (de plek bleef niet leeg) ;
- de link met « Jette Dorp » op het Kardinaal Mercierplein (geleide bezoeken) ;
- in de invloedssfeer van de week van de mobiliteit.

14. CONCLUSIE

Uit de verschillende elementen die aan bod kwamen in de verschillende luiken van het diagnose blijkt dat het project tot heraanleg van het Pannenhuisplein, zoals het wordt voorgesteld, de mogelijkheid biedt om een antwoord te geven op de vaststellingen van deze diagnose.

Dit project zal een positief effect hebben op verschillende niveau's.

BURGERSCHAP :

Het ontwerp voorziet om :

- **de buurtbewoners** verder te **betrekken in de volgende fases** van uitvoering van het project en van zijn activering na de werken;
- de bezetting en de mobiliteit van de ruimte te herdefiniëren **ten voordele van de stedelijke scenografie** en **in de zin van het buurtleven en de gastvrijheid**;
- **deze stedelijke aanleg te activeren via activiteiten en evenementen** om het leven in te blazen en zijn eigenschap als plek voor de burgers te verstevigen;
- door de installatie van stadsmeubilair worden **de waarden op het vlak van BURGERSCHAP in de kijker gezet door de plaatsing van twee elementen met burgerschapswaarden :**
 - enerzijds een **'surrealistische' bank gemaakt door de bewoners** van de wijk (Wijkcomité Magritte) en die zich in afwachting in de tuinen van het Gemeentehuis bevindt. De vermaarde artiest René Magritte woonde inderdaad vlakbij en het museum dat aan hem wordt gewijd, ligt in de onmiddellijke omgeving van het rondpunt. Het is in dezelfde gedachtegang dat er surrealistische straatstenen, eveneens door buurtbewoners gemaakt, zullen worden geplaatst tussen de nieuwe straattegels;

- en anderzijds, **het plaatsen van een gedenksteen (tegel/artistieke steen in het talud van het grasperk), ter nagedachtenis van de verzetsstrijders van de oorlog in deze wijk die al aan het thema gewijd wordt** zoals blijkt uit de benaming van de verschillende straten (Verzet, Dapperheid, Rechtschapenheid, ...).

Dit luik van de aanleg zal zo eveneens bijdragen tot de harmonie van de wijk op thematisch vlak en voor wat deze straatnamen betreft.

Deze ruimte, die momenteel voornamelijk als doorgangruimte wordt gebruikt, zal zo een echte **leef-en verbindingsruimte worden voor de wijk** door haar aanleg (aanwezigheid van openbare banken, ...) als plaats om te rusten, voor ontmoetingen en het samen leven. Dat is de reden waarom er ook wordt voorzien om **deze stedelijke aanleg te activeren via activiteiten en evenementen** om het nieuw leven in te blazen en zijn eigenschap als plek voor de burgers te versterken. Deze methode zal natuurlijk samengaan met een gepaste ondersteuning en communicatie over deze activiteiten en evenementen en die de geplande communicatie in verband met het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning zal vervolledigen, tijdens de werken en dus tijdens de uitvoering van de werken.

VERKEER EN MOBILITEIT

Het ontwerp voorziet (om) :

- over te gaan in de richting **van de zachte mobiliteit**;
- **de veiligheid** van de verschillende gebruikers van de openbare ruimte **te verbeteren**:
 - de beperking van de snelheid ten voordele van zowel de bestuurders als de fietsers en voetgangers;
 - de verkorting van de lengte van de oversteekplaatsen en aanduiding van de voetgangerspaden;
 - vlottere en meer veilige parkeermanoeuvres ingevolge de snelheidsbeperking op het rondpunt;
- het vrijmaken van de openbare ruimte door de afschaffing van het logisch rondgaand verkeer op een rondpunt om er een plek van te maken om te samen te vertoeven in een **gedeelde ruimte**;

- dat de doorgang van grote voertuigen zoals de bussen en vrachtwagens van firma's en wijkscholen in deze zone wordt vergemakkelijkt, zonder een te grote impact erop te hebben zoals nu het geval is. Het autoverkeer dat nu al willekeurig is en voornamelijk drukte veroorzaakt tijdens de spitsuren van de scholen, laat deze fundamentele aanpassing toe.

Het ontwerp past eveneens de voorschriften toe van het « Voetgangersplan » volgens de richtlijnen van Brussel Mobiliteit. Dit plan wil inderdaad een aanmoedigingsbeleid te ontwikkelen van deze verplaatsingswijze. Het streeft er eveneens naar om de verplaatsingen te voet aangenamer te maken en toegankelijker voor alle publiek, namelijk voor de bejaarden, personen met een beperkte mobiliteit, de slechtzienden, de wandelaars, kinderen :

- boordstenen zonder hoogteverschil voor alle oversteekplaatsen voor voetgangers;
- geleidingslijnen voor de slechtzienden op deze zelfde oversteekplaatsen.

PARKEERMOGELIJKHEDEN

Het ontwerp streeft naar het behoud van het huidige potentieel op het pleintje (5 plaatsen) en kiest om naar een overgang in de richting **van de zachte mobiliteit** met een groenaanleg van deze ruimte.

Zo wordt er voorzien om deze parkeerzones waterdoorlatend te maken (drainerende en met gras ingezaaide straattegels) en eventueel , fiets –en motorfietsrekken en een fietskluis te integreren bij de aanleg.

Dit project zal eveneens beantwoorden aan de vragen en verwachtingen van de buurtbewoners.

Uit de balans van de voorlopige aanleg van het project – Living Pannenhuis – in september 2016 – blijkt inderdaad duidelijk dat :

- 90 personen vragen om het “onmiddellijk” behoud van de voorlopige aanleg ;
- de ondernemingen in de wijk konden gerustgesteld worden ;
- de stem van degenen die men nooit hoort kon gehoord worden ;
- veel buurtbewoners en een actief wijkcomité aan deze gebeurtenis en aan de verschillende activiteiten konden deelnemen ;
- de verzorgde voorlopige aanleg (grasperk, bomen, banken, tafels, informatie) gewaardeerd werd.

Dit project maakt eveneens deel uit van de prioriteiten, geplande acties ,...via het kandidatuurdossier voor het duurzame wijkcontract (CQD)« Magritte ».

Dit dossier vermeldt duidelijk dat de perimeter van de zone voor stedelijke herwaardering (ZSH 2016), die overeenstemt met deze van het duurzame wijkcontract « Magritte », over zeer grote mogelijkheden beschikt om de openbare ruimte en de leefomgeving te herwaarderen:

- meer gerichte acties in de wijken (wegenis, voetpaden, ...) ;

- algemene interventies, die structurerend en transversaal zijn (herkwalificatie van de openbare ruimten, de wegen, groene ruimten, netwerken, ...) in het hart van de perimeter.

Het project van heraanleg van het Pannenhuisplein gaat dus ook over deze fase van het duurzame wijkcontract alsook over de uitdagingen en doeleinden vastgelegd door de wetgeving inzake de stedelijke herwaardering en het stadsbeleid, onder andere voor wat betreft:

- de grondige herstructurering van de stedelijke perimeter : renovatie van de wegen, de paden voor voetgangers en fietsers, vergroening;
- verbetering van het gevoel van onzekerheid door de ruimtelijke ordening ;
- versterking van het sociale netwerk ;
- gebruikersvriendelijkheid van de openbare ruimte : aanleg van een kwaliteitsvolle openbare ruimte in de buurt die een gedeelde ontmoetingsplaats wordt voor de jongeren (na de schooluren) en voor de andere leeftijden (verbetering van de intergenerationele relatie tussen de verschillende generaties, ...) om zo eveneens de sociale, interculturele, ... uitwisseling te bevorderen ;
- verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu ;
- inrichting van groene ruimtes en speelruimtes ;
- verbetering van de voetgangerspaden in de wijk, van hun leesbaarheid ;
- verbetering van de mobiliteitsomstandigheden.

Dit ontwerp van heraanleg van het rondpunt komt eveneens tegemoet aan de operationele doelstellingen van « het stadsbeleid door de ontwikkeling van de wijken ». Het stemt dus overeen met de operaties en acties die in acht kunnen genomen worden zoals bepaald in het artikel 23 van het Besluit van de gewestelijke Regering van 19.01.2017 betreffende het “stadsbeleid”:

- acties en handelingen die de levenskwaliteit van de wijken waarborgen en de leefomgeving verbeteren via openbare ruimtes en via de ontwikkeling van wijkinfrastructuren, met het oog op de versterking van de cultuur en de sport als bron voor sociale cohesie:
 - omvorming van de openbare ruimte tot vector van de sociale en maatschappelijke cohesie en culturele uitwisselingen ;
 - verbetering van de leefomgeving , namelijk door de activering, de herinrichting of heraanleg van groene ruimtes ;
 - creatie van inrichtingen die de gebruiksvriendelijkheid van de openbare ruimtes bevorderen ;
- acties en operaties die een beter “samen leven” garanderen, in de strijd tegen een maatschappelijk en ruimtelijk dualisme in de wijken ter verbetering van het imago en de uitstraling van Brussel :
 - ontwikkeling van gemeenschappelijke burgerprojecten ;
 - animatie van de wijk ;
- acties van coördinatie en communicatie in verband met de voormelde handelingen.